

СУЧАСНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення проблем забруднення навколишнього середовища. Також були запропоновані практичні рекомендації щодо покращення стану навколишнього середовища.

Ключові слова: екологічні проблеми, навколишнє середовище, забруднення навколишнього середовища.

Abstract

The article presents the results of research aimed at solving the problems of environmental pollution. There were also practical recommendations for improving environment.

Keywords: environmentally problems, environment, environmental pollution.

В сучасних умовах швидкість науково - технічного прогресу на кілька порядків перевищує адаптаційні можливості існуючих живих організмів. Тому надзвичайно загострились багато проблем, а серед них одна з головних – проблема взаємозв'язку суспільства і природи, людини і навколишнього середовища. Все це призводить до порушення екологічної рівноваги, що складалася протягом тривалого часу і спричинює появу екологічної кризи, небезпечної для людей і довкілля [1]. Раніше було проведено цілий ряд соціологічних досліджень на дану тему. Згідно з результатами, одержаними за 1994-2005 рр, понад двох п'ятих населення оцінює екологічну ситуацію у своєму населеному пункті як несприятливу, «як відносно благополучну» - 27%, і лише 5% оцінюють екологію свого місця проживання «як цілком благополучну» [2]. З 22 по 27 липня 2015 року було проведено дослідження Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та соціологічною службою Центру Разумкова. Було опитано 2011 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком АР Крим і окупованих територій Донецької та Луганської областей. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Еколого-правова частина опитування була здійснена на запит Міжнародної благодійної організації «Екологія-Право-Людина». Результати даного дослідження показали, що серед найгостріших екологічних проблем як на регіональному, так і на державному рівні, населення України визначає проблеми засмічення природи побутовими відходами (59%), проблему забруднення атмосфери шкідливими викидами (44%) та проблему неякісної води (42%). Відчутно менший сегмент населення стурбований сьогодні наслідками Чорнобильської аварії (32%), проблемою знищення лісів та резонансною в глобальному вимірі проблемою зміни клімату (29% та 28% відповідно). Оцінка екологічної ситуації на місцевому рівні носить стримано оптимістичний характер: 70% респондентів визначають її як цілком благополучну (9%) чи принаймні нормальну (61%). Водночас у цьому питанні наявні істотні регіональні відмінності: в регіонах Сходу та Донбасу, відповідно, 33% і 34% характеризують екологічну ситуацію як несприятливу і навіть критичну. Результати проведеного опитування засвідчили катастрофічно низький рівень залучення громадян до екологічних ініціатив. Так, активними учасниками екологічного руху визнали себе лише 1% населення України. Натомість відсутність будь-якого досвіду участі в таких рухах чи ініціативах визнали 89,7% опитаних громадян України. Так само майже відсутній у населення досвід захисту екологічних прав, про що заявили 93% респондентів. Поряд із цим майже третина населення (30%) висловила неготовність реально захищати власні екологічні права. [3].

З метою з'ясувати як ставляться студенти третього курсу факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету до проблеми забруднення навколишнього середовища в жовтні - листопаді 2017 року було проведено опитування. У ході соціологічного опитування було визначено, що меншу частину респондентів (20%) турбує проблема забруднення навколишнього середовища, проте опитані не приймають

активної участі у вирішенні даної проблеми, так як більшість вказала на те, що проблема не займає провідне місце в житті (26,7%) та (30%) не змогли дати точну відповідь, актуальною є проблема, чи ні. На питання «Що на Вашу думку є найбільшою причиною забруднення довкілля?» рівні кількість осіб обрали транспортні засоби та фізичне забруднення (великі радіостанції, спеціальні фізичні лабораторії й установки, кібернетичні центри, АЕС) (по 11 осіб – по 36,7%), (8 осіб – 26,6%) – вважають, що найбільше впливає на осередок навколишнього середовища: побутові, промислові, сільськогосподарські відходи. Це свідчить про те, що переважна більшість опитуваних вважає, що проблема існує саме в забрудненні транспортними засобами, та з фізично забрудненим середовищем).

На питання «Які екологічні проблеми існують на території вашого населеного пункту?» деякі обрали декілька відповідей на поставлене запитання. Найбільше (13 осіб – 43,33%) незадоволені станом водойм, (11 осіб – 36,67%) також незадоволені станом повітря, підтримують як нові респонденти, так і нові залучені особи про нераціональний стан ґрунтів (9 осіб – 30%), (4 особи – 13,33%) – задоволені теперішнім станом навколишнього середовища, лише (2 особи 6,67%) – доносять до відома про засміченість вулиць поза жилою зоною. Це свідчить про несприятливу ситуацію особливо із забрудненням водойм та загазованістю повітря.

На питання «Оцініть екологічну ситуацію на місцевому рівні?» найбільше (23 особи – 76,67%) задовільно характеризують ситуацію, (12 осіб – 40%) – мають байдуже ставлення, (6 осіб – 20%) характеризують, як сприятливу ситуацію, та лише (1 особа -3,33%) – характеризує ситуацію як несприятливу. Згідно цього аналізу можна прийти до висновку, що у Вінниці панує адекватна ситуація, яка не заставляє замислюватись людей про вживання певних заходів, щодо покращення. На питання «Яке ваше ставлення щодо впровадження сортування сміття?» позитивно відреагували (14 осіб – 46,67%), негативно (4 особи – 13,33%), байдуже (12 осіб – 40%). Отже, висновком в даному опитуванні можна сказати те, що люди позитивно становляться до сортування відходів. На питання «Які шляхи вирішення проблеми забруднення довкілля Ви могли б запропонувати?» Найбільша кількість осіб, 17 чоловік (56,57%) вважає гарною можливістю встановлення альтернативних джерел енергії, (13 чоловік тобто 43,33%) за перехід транспортних засобів на біопаливо, та одна людина (3,33%) - впровадження технологій, якими користуються країни, з мінімальними показниками забруднення середовища.

На питання «Наскільки ви задоволені в м. Вінниця якістю:» - Питної води: на 1 (16 осіб- 58,33%), на 2 (3 особи -10%), на 3 (6 осіб – 20,4%), на 4 (5 осіб -13,33%), на 5, жодна особа не виставила бал по максимуму. Так як найбільша кількість голосів припадає на позначку «1», можна прийти до висновку, що у Вінниці жахлива якість питної води. – Чистота повітря: на 1 (2 людини – 6,67%), 2 (8 осіб – 26,67%), 3 (6 осіб – 20%), 4 (11 осіб – 36,67%), 5 (3 особи – 10%). Аналізуючи дані, можна зробити висновок, що повітря у м. Вінниця відносно чисте. – Чистота на вулицях: 1 (1 особа-3,33%), 2 (3 особи-10%), 3 (6 осіб-20%), 4 (14 осіб-46,67%), 5 (6 осіб-20%). У даній ситуації більшість населення задоволені чистотою повітря. – Чистота природних водойм: 1 (17 осіб - 56,67%), 2 (4 особи – 13,33%), 3 (6 чоловік – 20%), 4 (3 людини – 10%) та 5 (0%). Середній показник по якості питної води становить – 2 із 5 балів по п'ятибальній шкалі, чистота повітря – 3,2 бали, чистота на вулицях – 3,7 балів та чистота природних водойм, займає найгіршу позицію – 1,8 балів. Отже, в ході даного соціологічного дослідження, можна зробити висновок, що гіпотеза, яка полягає у тому, що в даному дослідженні, на основі представленого та проаналізованого матеріалу, малий відсоток респондентів цікавляться даною проблемою, не беруть значної участі у процесі покращення екологічного становища, але взагалі підтримують ідею щодо знаходження засобів для поліпшення ситуації була правдива. Оскільки лише 20% дійсно турбує проблема забруднення навколишнього середовища, для 26,7% проблема також являється актуальною, але є не першочерговою на даний момент. 56,6% респондентів пропонують встановлення альтернативних джерел енергії задля покращення ситуації та 43,33% пропонують перехід на біопаливо.

Можна запропонувати такі практичні рекомендації, направлені на вирішення проблеми забруднення навколишнього середовища:

1. Розробка і впровадження нових фільтруючих технологій та засобів для очищення води.
2. Озеленення населених пунктів, організація санітарно-захисних зон, раціональне планування підприємств та житлових масивів для покращення чистоти повітря.
3. Заміна бензину на біопаливо.
4. Введення альтернативних джерел енергії.
5. Постійний нагляд за станом біосфери та гідросфери.

Отже, дане соціологічне дослідження допомогло з'ясувати актуальність проблеми забруднення навколишнього середовища. У ході опитування було виявлено ступінь участі студентів у вирішенні даної проблеми, а також з'ясовано їхнє ставлення до забруднення навколишнього середовища. Респонденти стурбовані станом навколишнього середовища, проте не беруть значної участі у вирішенні даної проблеми. Серед опитаних студентів, значна частина (86%) оцінюють екологічну ситуацію свого місця проживання як «сприятливу».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Екологічні проблеми України (наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mtt.in.ua/ist-ukr_1991-2010_ekologichni-problemy-ukrayiny/
2. Паніна Н.В. Українське суспільство 1994-2005: соціологічний моніторинг / Н.В. Паніна — К.: ТОВ «Видавництво Софія», 2005. — 160 с.
3. Ставлення населення до питань екології (загальнонаціональне опитування). Матеріали дослідження Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та соціологічної служби Центру Разумкова з 22 по 27 липня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dif.org.ua/ua/polls/2015a/stavlennja-nnonacionalne-opituvannja.htm>
4. Слободянюк А. В. Забруднення навколишнього середовища [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, І. Р. Зубар // Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ, Вінниця, 23-24 березня 2016 р. - Електрон. текст. дані. - 2016. - Режим доступу : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2016/paper/view/494>.
5. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. - 2011. - № 1. - С. 16-20.

Анатолій Володимирович Слободянюк – к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Лесько Тетяна Віталіївна – студентка групи МОЗ-15, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Slobodyanyuk Anatoly V. – PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa

Lesko Tetiana V. – student, Faculty of Management and information security, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsa